ECLI:LV:AT:2018:0906.11903038816.11.L

Lieta Nr. 11903038816
SKK-423/2018
Krimināllietu departaments

Latvijas Republikas Augstākā tiesa
LĒMUMS
Rīgā 2018.gada 6.septembrī

Augstākā tiesa šādā sastāvā:

tiesnese Anita Nusberga,
tiesnesis Voldemārs Čiževskis,
tiesnesis Artūrs Freibergs

izskatīja rakstveida procesā krimināllietu sakarā ar Rēzeknes prokuratūras prokurores Jeļenas Laganovskas kasācijas protestu par Latgales apgabaltiesas 2018.gada 21.marta lēmumu un blakus lēmumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Rēzeknes tiesas 2017.gada 13.oktobra spriedumu
/pers. B/, personas kods /personas kods/,
atzīts par vainīgu Krimināllikuma 253.panta otrajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīts ar brīvības atņemšanu uz 3 gadiem 1 mēnesi un probācijas uzraudzību uz 1 gadu.

[2] Ar pirmās instances tiesas spriedumu /pers. B/ atzīts par vainīgu un sodīts par narkotisko vielu neatļautu iegādāšanos un glabāšanu lielā apmērā bez nolūka tās realizēt.
Noziedzīgais nodarījums izdarīts šādos pirmās instances tiesas konstatētos apstākļos.
/pers. B/ 2016.gada augustā, pirmstiesas kriminālprocesā precīzi nenoskaidrotā laikā un vietā, personīgai lietošanai neatļauti iegādājās zaļganbrūnas krāsas augu valsts izcelsmes masu - kanabisu (marihuānu), kuras svars izžāvētā veidā bija 155 grami, tas ir, lielā apmērā, un neatļauti glabāja to savā dzīvesvietā /adrese/.
Šādas /pers. B/ darbības kvalificētas pēc Krimināllikuma 253.panta otrās daļas.

[3] Ar Latgales apgabaltiesas 2018.gada 21.marta lēmumu, iztiesājot lietu apelācijas kārtībā sakarā ar apsūdzētā /pers. B/ aizstāvja V. Platpira apelācijas sūdzību, Rēzeknes tiesas 2017.gada 13.oktobra spriedums atcelts un lieta nosūtīta jaunai izskatīšanai pirmās instances tiesā.
[3.1] Kriminālprocesa likuma 533.panta pirmās daļas kārtībā Latgales apgabaltiesa pieņēmusi blakus lēmumu par prokurores J. Laganovskas darba pienākumu nepienācīgu pildīšanu. Apelācijas instances tiesas ieskatā, prokurore cēlusi /pers. B/ apsūdzību, kura ir pretrunā kriminālprocesā iegūtajiem pierādījumiem un lietā konstatētajiem faktiskajiem apstākļiem.

[4] Par Latgales apgabaltiesas 2018.gada 21.marta lēmumu un blakus lēmumu Rēzeknes prokuratūras prokurore J. Laganovska iesniegusi kasācijas protestu, kurā lūdz atcelt apgabaltiesas lēmumu un blakus lēmumu un nosūtīt lietu jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā.

[5] Prokurores ieskatā, apelācijas instances tiesas nolēmums neatbilst Kriminālprocesa likuma 511. un 512.panta prasībām un taisīts, pieļaujot būtiskus Kriminālprocesa likuma pārkāpumus, kas novedis pie nelikumīga nolēmuma.
[5.1] Prokurore uzskata, ka lieta pirmās instances tiesā izskatīta, ievērojot Kriminālprocesa likuma 499.panta nosacījumus. Apsūdzētais pirmās instances tiesā savu vainu Krimināllikuma 253.panta otrajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā atzina un nelūdza veikt pierādījumu pārbaudi. Apsūdzētā aizstāvis un prokurore neiebilda pret pierādījumu pārbaudes neizdarīšanu un tiesnesim pēc lietas materiālu pārbaudes neradās šaubas par apsūdzētā vainu.
[5.2] Prokurores ieskatā, noziedzīgais nodarījums pareizi kvalificēts pēc Krimināllikuma 253.panta otrās daļas.
[5.3] Prokurore norāda, ka pirmās instances tiesa nav grozījusi /pers. B/ celto apsūdzību, bet izmainīja noziedzīgā nodarījuma aprakstu, nepasliktinot apsūdzētā stāvokli un nepārkāpjot viņa tiesības uz aizstāvību, kā to paredz Kriminālprocesa likuma 455.panta trešās daļas nosacījumi.
[5.4] Prokurore uzskata par nepamatotu un prettiesisku apelācijas instances tiesas pieņemto blakus lēmumu, jo pamatoti uzturējusi apsūdzību.

Motīvu daļa

[6] Augstākā tiesa atzīst, ka Latgales apgabaltiesas 2018.gada 21.marta lēmums un blakus lēmums atstājami negrozīti, bet Rēzeknes prokuratūras prokurores J. Laganovskas kasācijas protests noraidāms.

[7] Augstākās tiesas ieskatā, prokurores kasācijas protestā nav izklāstīti tādi argumenti, kas varētu būt par pamatu apelācijas instances tiesas lēmuma atcelšanai.

Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 572.pantā noteiktajam kasācijas sūdzībā vai protestā jāiekļauj tajā izteikto prasību pamatojums ar norādi uz Krimināllikuma vai Kriminālprocesa likuma normu pārkāpumu.

Prokurore kasācijas protestā nav argumentēti apstrīdējusi un atspēkojusi apelācijas instances tiesas atzinumus par nepamatotu pierādījumu pārbaudes neveikšanu pirmās instances tiesā. Kasācijas protestā norāde uz Kriminālprocesa likuma 563.panta pirmās daļas 5.punkta un 575.panta pirmās daļas 8.punkta pārkāpumu ir formāla, bez juridiskās analīzes un pamatojuma.

[8] Augstākā tiesa atzīst, ka apelācijas instances tiesa pareizi secinājusi, ka pirmās instances tiesai bija jāizdara pierādījumu pārbaude.

[8.1] Apelācijas instances tiesa konstatējusi, ka prokurores celtajā apsūdzībā un pirmās instances tiesas spriedumā noziedzīgā nodarījuma faktisko apstākļu apraksts neatbilst lietā esošajiem pierādījumiem. Tādējādi apelācijas instances tiesa secinājusi, ka pirmās instances tiesa nepietiekami pārbaudījusi lietas materiālus un pirms lēmuma pieņemšanas par pierādījumu pārbaudes neizdarīšanu nav pārliecinājusies par apsūdzētā vainu viņam celtajā apsūdzībā.

Pirmās instances tiesai, iepazīstoties ar lietas materiāliem, bija jārodas saprātīgām šaubām par apsūdzētā vainu.

[8.2] Pirmās instances tiesa spriedumā atzinusi, ka apsūdzētais narkotisko vielu ir iegādājies un glabājis. Savukārt apsūdzība /pers. B/ celta par to, ka viņš glabāja narkotisko vielu.

Tādējādi apelācijas instances tiesa pareizi secinājusi, ka pirmās instances tiesa celto apsūdzību ir grozījusi, pasliktinot apsūdzētā stāvokli, jo palielinājusi noziedzīgā nodarījuma darbību apjomu.

[8.3] Apelācijas instances tiesa pamatoti spriedumā secinājusi, ka tiesa, neveicot pierādījumu pārbaudi, nevarēja konstatēt no apsūdzības atšķirīgus noziedzīgā nodarījuma faktiskos apstākļus.

Kriminālprocesa likuma 455.panta trešā daļa noteic, ka tiesa var atzīt par pierādītiem no apsūdzības atšķirīgus noziedzīgā nodarījuma faktiskos apstākļus, ja ar to nepasliktinās apsūdzētā stāvoklis un netiek pārkāptas viņa tiesības uz aizstāvību. Gramatiski iztulkojot Kriminālprocesa likuma 455.panta trešo daļu, no tās satura un jēgas izriet, ka tiesa par pierādītiem no apsūdzības atšķirīgus noziedzīgā nodarījuma faktiskos apstākļus var atzīt, veicot pierādījumu pārbaudi.

[9] Augstākā tiesa atzīst, ka apelācijas instances tiesa pareizi norādījusi, ka tiesai atbilstoši Kriminālprocesa likuma 499.panta pirmajā daļā noteiktajam ir pienākums pārbaudīt lietas materiālus, lai izslēgtu šaubas par apsūdzētā vainu, arī tad, ja apsūdzētais atzinis savu vainu un piekritis pierādījumu pārbaudes neizdarīšanai.

Augstākā tiesa jau iepriekš izteikusi atziņu, ka Kriminālprocesa likuma 499.panta pirmajā daļā ir uzskaitīti nosacījumi pierādījumu pārbaudes neizdarīšanai un šā panta pirmās daļas 2.punktā ir ietverts obligāts nosacījums - tiesai pēc lietas materiālu pārbaudes nav šaubu par apsūdzētā vainu. Fakts, ka apsūdzētais tiesas sēdē atzīst savu vainu, neatbrīvo tiesu no pārējo Kriminālprocesa likuma 499.panta pirmajā daļā ietverto nosacījumu pārbaudes. Tiesai, lemjot par pierādījumu pārbaudes neizdarīšanu, ir jāpārbauda arī apsūdzētajai personai celtās apsūdzības atbilstība Kriminālprocesa likuma 405.panta pirmās daļas noteikumiem – vai noziedzīgā nodarījuma faktiskie apstākļi apstiprina nodarījuma juridisko kvalifikāciju (*Augstākās tiesas 2010. gada 23. marta lēmums lietā SKK-158/2010 (11130044409)).*

[10] Kasācijas instances tiesa atzīst par pamatotu Latgales apgabaltiesas 2018.gada 21.marta blakus lēmumu.

Apelācijas instances tiesa /pers. B/ celtajā apsūdzībā konstatējusi neatbilstību lietā esošajiem pierādījumiem. Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 402.pantu personu sauc pie krimināatbildības tikai tad, ja izmeklēšanā savāktie pierādījumi norāda uz šīs personas vainu izmeklējamā noziedzīgā nodarījumā un prokurors ir pārliecināts, ka pierādījumi to apstiprina. Apelācijas instances tiesa atzinusi, ka šādu neatbilstību prokurore varēja novērst, tostarp, pirmās instances tiesā, taču prokurore to nav darījusi.

Tādējādi apelācijas instances tiesa pamatoti atzinusi, ka prokurore nepienācīgi pildījusi darba pienākumus.

[11] Augstākā tiesa atzīst, ka apelācijas instances tiesa, iztiesājot lietu un pieņemot blakus lēmumu, nav pieļāvusi Kriminālprocesa likuma būtiskus pārkāpumus šā likuma 575.panta izpratnē.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 585., 587. pantu, Augstākā tiesa

n o l ē m a:

atstāt negrozītus Latgales apgabaltiesas 2018.gada 21.marta lēmumu un blakus lēmumu, bet Rēzeknes prokuratūras prokurores J. Laganovskas kasācijas protestu noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Tiesnese A. Nusberga

Tiesnesis V. Čiževskis

Tiesnesis A. Freibergs